

© М. В. Заповловський
(Чернівці)

ТИПОЛОГІЯ ПАРАБОЛІЗМІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ БІБЛІЙНИХ ТЕКСТІВ ТА ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ)

У статті йдеться про реалізовані у німецькій мові біблійні параболи та їхні текстові модифікації, які ми потрактуємо як параболізми. Було використано описовий метод дослідження при системному описі класифікації та визначенні характеристик таксонів класифікаційної системи, серед яких особливе місце займають параболізми. У дослідженні також розкрито особливості семантики цих одиниць дослідження на матеріалі лексикографічних джерел та представлено основні їхні типи у німецькій мові. До них відносяться параболізми-слова, фразеологічні та пареміологічні параболізми. Біблійні параболізми мають універсальний характер, не є національно маркованими та виражаються у німецькомовних біблійних текстах за допомогою простих та розгорнутих порівнянь і метафор.

Ключові слова: парабола, біблійний, параболізм, значення, модифікація, текст, слово.

Н. В. ЗАПОВЛОВСКИЙ. ТИПОЛОГИЯ ПАРАБОЛИЗМОВ В СОВРЕМЕННОМ НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ (НА МАТЕРИАЛЕ БИБЛЕЙСКИХ ТЕКСТОВ И ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКИХ ИСТОЧНИКОВ)

Статья посвящена реализованным в немецком языке библейским параболом и их текстовым модификациям, которые мы обозначаем “параболизмами”. Был использован описательный метод исследования при системном описании классификации и определении характеристик таксонов классификационной системы, среди которых особенное место занимают параболы. В исследовании также раскрываются особенности семантики этих единиц исследования на материале лексикографических источников и предложены их основные типы в немецком языке. К ним относятся параболы-слова, фразеологические и паремнологические параболы. Библийские параболы носят универсальный характер, не являются национально маркированными и выражаются в немецкоязычных библийских текстах с помощью простых и развернутых сравнений и метафор.

Ключевые слова: парабола, библийский, параболізм, значение, модификация, текст, слово.

M. V. ZAPOLOVSKYI. TYPOLOGY OF PARABOLIC EXPRESSIONS IN MODERN GERMAN (BASED ON THE BIBLICAL TEXTS AND LEXICOGRAPHICAL SOURCES)

This article is devoted to biblical parables and their textual modifications termed as “parabolisms” (“parabolic expressions”). A descriptive method of research was used in the systemic description of classification and determination of the characteristics of taxons used in the classification system, among which parabolic expressions are of special interest. In this research the semantics of these units has been revealed using the lexicographical sources, their basic types in German have been presented. These are parabolic words, phraseological units and paremii. Biblical parabolic expressions are universal, they are not nationally labeled and are expressed in German biblical texts by simple and extended comparisons and metaphors.

Key words: parable, biblical, parabolic expression, meaning, modification, text, word.

Термін “тип тексту” виник в результаті необхідності розробки типології текстів у процесі розвитку лінгвістики тексту. Дослідженню конкретних типів тексту присвячений ряд праць (Анненкова, 1977; Воронцова, 1981; Ильина, 1984; Коваленко, 1981; Щерба, 1981). У нашій статті ми використовуємо визначення типу тексту Н. М. Анненковою: “Тип тексту – це сукупність текстів, об’єднаних єдиним

комунікативним завданням та подібною композиційною структурою, а також подібним використанням лексичного та граматичного інвентарю” (Анненкова 1977: 4). Наша стаття присвячена дослідженню типів параболи (притчі), яка, як і будь-який тип тексту, має певні часові рамки, яким притаманні відповідні структурно-композиційні та стилістичні особливості. Використовуючи новий термін “параболізм” (Заповловський 2013: 117) для позначення об’єкта дослідження, ми намагаємось окреслити межу використання мовного вираження, з одного боку, обмежившись лише найчастотнішими біблійними параболою, а з іншого, розширюючи діапазон дослідження їхньої семантики текстовими модифікаціями цих одиниць. У цьому полягає актуальність статті, оскільки досі вченими не акцентувалась увага на їхній типології та семасіологічних особливостях у комплексі.

Проблемами розгляду німецькомовної притчі як типу тексту, її типологією займалися як вітчизняні, так і німецькі філологи. У німецькій філології В. Бретшнейдер (Brettschneider 1980: 26) запропонував наступну типологію притч: 1) релігійна та метафізична притча (притчі М. Бубера, Ф. Кафки, Г. Броха); 2) політична притча (Б. Брехт, Г. Кунерт, Р. Кунце); 3) феноменальна притча, тобто параболічний виклад, пояснення явищ людського існування (Р. Музіль, Ф. Дюрренмат, Е. Штрітматер, Х. Мекель). Із наведеної типології притч видно, що притчі притаманне релігійне забарвлення (приміром, притчі Ф. Кафки звертаються до проблем віросповідання), бажання формувати світогляд суспільства (наприклад, марксистський світогляд у притчах Б. Брехта і Г. Кунерта), нашоствхнути на нове мислення і ставити запитання (твори Ф. Дюрренматта, Р. Музіля, Х. Мекеля, В. Шнурре) (Яремчук 2010: 175–176). За класифікацією Т. Ельма (Elm, 1982) виокремлюються такі типи притч: 1) біблійна притча; 2) дидактична притча; 3) закодована притча; 4) абсурдна притча. На відміну від традиційної (біблійної) притчі з її релігійною забарвленістю та представленням моральних істин, у сучасній німецькій притчі з розширенням кола тем приєдналися ще соціально-критичні та етико-філософські питання. Так, сучасні притчі поділяють на: 1) соціально-критичну моральну притчу; 2) екзистенціалістично-вирішальну притчу; 3) пізнавально-критичну метафізичну притчу; 4) політично-утопічну притчу; 5) ритуальну екзистенціалістичну притчу.

Наведені вище класифікації свідчать про широке розмаїття різновидів притч у формальному і змістовому, зокрема тематичному плані, про значне розширення сфер їх

застосування і впливу, що віддаляє її від традиційної власне-притчі. Слід врахувати те, що притча продовжує розвиватися надалі, а її межі також змінюються (Яремчук 2010: 176). У нашому дослідженні ми характеризуємо типологію біблійних парабол, які мають універсальний характер і не є національно маркованими.

Отже, дослідження біблійної параболи як типу тексту дозволяє виокремити декілька її підтипів: 1) короткі притчі-порівняння (приміром, метафоричні та порівняльні конструкції з поетичних книг Святого Письма: “Йов”, “Псалтир”, “Приповісті Соломона”, “Еклезіяст” та “Пісня над піснями”); 2) довгі притчі-історії (наприклад, “Притча про доброго самаритянина” та ін.) (Jülicher, 1910; Klauck, 1978; Via, 1970; Weder, 1978). На думку Рубена Ціммермана (Zimmermann, 2008), не є доцільним поділ біблійних парабол на підтипи, які суттєво не відрізняються один від одного.

Оскільки дослідники мають різні погляди щодо класифікування біблійних притч, поділ текстів на типи ми вважаємо умовним і спираємось на характеристику типів цих парабол на матеріалі зробленої нами вибірки з біблійного тексту відповідно до класичного поділу основоположника сучасних підходів до вивчення парабол А. Юліхера (Jülicher 1910: 117). Услід за цим ученим інакомовлення зі Святого Письма, які реалізуються у сучасній німецькій мові, ми умовно можемо розділити на дві групи: притчі-параболи (порівняння) та притчі-алегорії (метафори) (Запововський 2011: 206–210).

I. Параболічні іносказання, які трапляються в обох частинах Біблії, можна, по суті, розглядати як розгорнуті порівняння, що відображають реалістичні життєві ситуації чи приклади для того, щоб привернути увагу, спонукати до відповіді чи роздумів (Blomberg 1990: 32). Усього в німецькомовному тексті Біблії нами було налічено 227 параболічних іносказань. Це – 68% від загальної кількості інакомовлень, зафіксованих нами в німецькомовному тексті Біблії (333 одиниці).

Серед євангельських парабол дослідниками виділяються наступні: іносказання у вузькому смислі, обговорювальні іносказання, розповідні іносказання, розповіді-прикладні та образні висловлювання (Erlemann 1999: 78–82). Далі по тексту *Mat* – ‘Євангеліє від Матвія’; *Mar* – ‘Євангеліє від Марка’; *Luk* – ‘Євангеліє від Луки’.

а) До іносказань у вузькому смислі (‘*Gleichnisse im engeren Sinn*’) дослідники відносять наступні параболи:

- 1) *Luk 12:39-40 (Mat 24:43-44): Vom Dieb* ‘Про злодія’;
- 2) *Luk 12:42-46 (Mat 24:45-51): Vom treuen und untreuen Knecht* ‘Про вірного та

невірного раба’;

3) Luk 12:54-56: *Die Zeichen der Zeit* ‘Про ознаки часу’;

4) Luk 12:57-59 (Mat 5:25): *Rechtzeitiger Ausgleich* ‘Про своєчасне примирення’;

5) Luk 14:28-33: *Turmbau und Kriegführen* ‘Про будування вежі та ведення війни’;

6) Luk 15:4-10 (Mat 18:12-14): *Vom verlorenen Schaf* ‘Про загублену вівцю’;

7) Luk 17:7-10: *Sklave und Herr* ‘Про раба та пана’.

б) До обговорювальних іносказань (‘*besprechende Gleichnisse*’) належать:

1) Mar 4:26-29: *Von der selbstwachsenden Saat* ‘Про насіння, яке росте’;

2) Mar 4:30-32 (Mat 13:31; Luk 13:18): *Vom Senfkorn* ‘Про гірчичне зерно’;

3) Mar 13:28 (Mat 24:32; Luk 21:29-31): *Vom Feigenbaum* ‘Про фігове дерево’;

4) Mar 13:34-37: *Vom spät nach Hause kommenden Hausherrn* ‘Про господаря, який пізно повертається додому’;

5) Luk 6:47-49 (Mat 7:24-27): *Vom Hausbauen* ‘Про будування будинку’;

6) Luk 7:31-35 (Mat 11:16-19): *Von launischen Kindern* ‘Про примхливих дітей’;

7) Luk 13:20 (Mat 13:33): *Vom Sauerteig* ‘Про закваску’;

8) Mat 13:44: *Vom verborgenen Schatz* ‘Про захований у полі скарб’;

9) Mat 13:45: *Von der kostbaren Perle* ‘Про коштовну перлину’;

10) Mat 13:47-50: *Vom Schleppnetz* ‘Про невід’;

в) До розповідних іносказань (‘*erzählende Gleichnisse*’) належать також наступні притчі:

1) Mar 4:3-9 *Vom Sämann* ‘Про сіяча’;

2) Mar 12:1-9 (Mat 21:22-44; Luk 20:9-18): *Die bösen Winzer* ‘Про злих виноградарів’;

3) Luk 7:41-43: *Die beiden Schuldner* ‘Про двох боржників’;

4) Luk 11:5-8: *Der bittende Freund* ‘Про прохаючого друга’;

5) Luk 13:6-9: *Der unfruchtbare Feigenbaum* ‘Про безплідне фігове дерево’;

6) Luk 14:16-24 (Mat 22:2-14): *Das Gastmahl* ‘Про гостину’;

7) Luk 16:1-8: *Der ungerechte Haushalter* ‘Про неправедного домоправителя’;

8) Luk 18:1-8: *Der Richter und die Witwe* ‘Про вдову та суддю’;

9) Luk 19:12-27 (Mat 25:14-30): *Die anvertrauten Talente* ‘Про доручені таланти’;

10) Mat 13:24-30: *Das Unkraut unter dem Weizen* ‘Про кукіль поміж пшениці’;

11) Mat 18:23-35: *Der unbarmherzige Knecht* ‘Про немилосердного раба’;

12) Mat 20:1-16: *Der gleiche Lohn* ‘Про однаковий заробіток’;

13) Mat 21:28-31: *Die beiden Söhne* 'Про двох синів';

14) Mat 25:1-13: *Die zehn Jungfrauen* 'Про десятих дів'.

г) Чотири притчі з Євангелія від Луки А. Юліхер називає прикладами-розповідями ("Beispielserzählungen") (Jülicher 1910: 112):

1) Luk 10: 30-37: *Der barmherzige Samariter* 'Про доброго самаритянина';

2) Luk 12:16-21: *Der unvernünftige Reiche* 'Про нерозсудливого багатія';

3) Luk 16: 19-31: *Der reiche Mann und Lazarus* 'Про багатія та Лазаря';

4) Luk 18:9-14: *Der Pharisäer und der Steuereintnehmer* 'Про фарисея та збирача податків'.

д) Серед євангельських образних висловлювань ('Bildworte') Р. Бультман (Bultmann, 1995) виокремлює:

а) одинарні образні висловлювання:

1) Mat 5:14: *Eine Stadt auf dem Berg* 'місто на горі';

2) Mat 3:10: *Ein unfruchtbarer Baum* 'безплідне дерево';

3) Luk 5:39: *Alter Wein* 'старе вино';

4) Mar 2:17: *Arzt und Kranker* 'лікар та хворий';

5) Mar 2:19: *Fasten und Hochzeit* 'п'їст на весіллі';

6) Mat 24:28: *Leiche und Adler* 'труп та орли';

7) Luk 4:23: *Arzt, heile dich selbst* 'лікарю, уздоров самого себе';

б) подвійні образні висловлювання, в основі яких лежить паралелізм:

1) Luk 6:44: *Feigen und Trauben* 'фіги та виноград';

2) Mat 10:24 *Jünger und Sklave* 'учень та раб';

3) Mar 2:21: *Flicken und Wein* 'латка та вино';

4) Mar 3:24: *Entzweites Reich und ein Haus* 'розділене царство та дім';

5) Mat 7:9: *Eine Bitte um Brot und Fisch* 'прохання про хліб та рибу';

6) Mat 12:30: *Sammeln und Zerstreuen* 'збирання та розсипання'.

На матеріалі зробленої нами вибірки було встановлено, що параболи-приклади актуалізуються у біблійному тексті на основі короткого порівняння (138 прикладів) чи довгого порівняння (59 прикладів). До парабол-історій з усього біблійного тексту відносимо 30 притч.

II. Притчі-алегорії складаються із компонентів, кожен з яких за сутністю є метафорою і зв'язок між якими встановлюється лише за їхнім значенням (Weder, 1978). Фактично, в цих інакомовленнях за допомогою ряду образних порівнянь кожному

персонажу, речі, місцю та події надається символічність, і тому для їхнього розуміння необхідне додаткове пояснення (Blomberg 1990: 35). Символ (гр. *sym-ballein* – сполучати, об'єднувати) відрізняється від метафори тим, що тут образний смисл розпізнається не на текстовому рівні (наприклад, через семантичну несумісність), а переважно визначається мовною традицією. Так, у біблійному тексті символами можуть виступати вода, кров, світло, ягня, храм і т. ін. Цим поняттям автор завдяки мовній традиції надає символічності, а реципієнт у процесі сприймання інформації знаходить чи формує за допомогою них необхідний прихований смисл у тексті. Через те, що символічність пересувається із рівня тексту у площину рецепції, кожна розповідь, особу, навіть позначення місцевості та часу, зрештою, кожен семантему як носія значення можна розуміти як символ. У рамках нашого дослідження ми обмежуємося текстами парабол як формою образності, які через мовну однорідність та внутрішню єдність варто розглядати окремо як явище параболізації.

Цю групу яскраво представляють параболи з Євангелія від Івана (далі по тексту – *Joh*):

- 1) *Joh 2:19: Der neue Tempel* 'Про новий храм';
- 2) *Joh 3:3-8: Geburt von oben* 'Про народження згори';
- 3) *Joh 4:13-14: Vom lebendigen Wasser* 'Про живу воду';
- 4) *Joh 4:35-38: Von der nahen Ernte* 'Про близькі жнива';
- 5) *Joh 6:26-27, 30-35, 51-57: Vom Brot des Lebens* 'Про хліб життя';
- 6) *Joh 8:12: Licht der Welt* 'Про світло для світу';
- 7) *Joh 8:34-36: Vom Knecht und Sohn* 'Про раба та сина';
- 8) *Joh 10:1-16 Vom Hirt und den Schafen* 'Про пастуха та овець';
- 9) *Joh 11:9-10 Wandel bei Tag und Nacht* 'Про день та ніч';
- 10) *Joh 12:24 Vom sterbenden Weizenkorn* 'Про помираюче зерно';
- 11) *Joh 14:1-4 Die Wohnungen im Vaterhaus* 'Про оселі у батьковому домі';
- 12) *Joh 15:1-8 Vom Weinstock, Winzer und Reben* 'Про виноградник, виноградаря та лозу';
- 13) *Joh 16:21-22 Die gebärende Frau* 'Про народжуючу жінку'.

Ці іносказання також актуалізуються у біблійному тексті за допомогою короткої метафори (51 приклад) чи розгорнутої метафори (55 прикладів).

У німецькій мові часто зустрічаються компоненти парабол, представлені лексичними, фразеологічними та пареміологічними одиницями і фіксуються

відповідними лексикографічними джерелами (у нашому дослідженні ми послуговувались такими словниками: 1) *Geflügelte Worte. Das Zitatenschatz des deutschen Volkes* (Büchman, 1898); 2) *Geflügelte Bibelworte* (Krauss, 1993); 3) *Die deutschen Sprichwörter* (Simrock, 1995); 4) *Duden. Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik* (Duden, 2008)).

До параболізмів, представлених лексикографічним фондом німецької мови, можна віднести наступні одиниці:

I) параболізми-слова – одиниці, нові значення яких з'явилися на основі біблійних сюжетів завдяки семантичній дії відповідних текстів біблійних парабол. Наприклад: *Senfkorn* 'гірчичне зернятко', *Früchte* 'плоди', *Perle* 'перлина', *Joch* 'ярмо', *Samariter* 'самаритянин', *Schaf* 'вівця', *Weizen* 'пшениця', *säen* 'сіяти', *ernten* 'пожинати', *Pharisäer* 'фарисей', *Lazarus* 'Лазар' (усього 11 одиниць);

II) фразеологічні параболізми – біблійні параболічні сталі сполучення слів, які становлять найбільш численну групу (усього 53 одиниці).

Причиною перетворення біблійних параболічних виразів в одиниці фразеологічного фонду є їх образність і виразність. Будучи яскравими і влучними характеристиками якого-небудь образу або предмета, ці утворення підхоплюються усіма членами мовного колективу, набувають стійкості і міцно входять у мовне вживання. Так, наприклад, у німецькомовній пресі часто можна зустріти наступні фразеологічні параболізми: *Perlen vor die Säue werfen* 'кидати перли перед свинями'; *neuen Wein in alte Schläuche füllen* 'наливати молоде вино у старі бурдюки'; *Salz der Erde* 'сіль землі'; *Wolf im Schafpelz* 'вовк у овечій шкірі'; *Talent vergraben* 'закопувати талант' та ін.

Фразеологічні параболізми характеризуються такими шляхами утворення:

а) на основі словосполучень, що вживалися вже в переносному значенні у біблійних текстах. Наприклад, основою для виникнення фразеологічного параболізму *Wie in Abrahams Schoß* 'як на лоні Авраама' є словосполучення *Abrahams Schoß*, яке вживалося вже в переносному значенні в Біблії: "Es geschah aber, daß der Arme starb und von den Engeln getragen wurde in den Schoß Abrahams. Es starb aber auch der Reiche und wurde begraben" (Лук 16:22, Luther Bibel);

б) на основі речень, що також характеризуються тим чи іншим типом переосмислення. Наприклад, основою утворення фразеологічного виразу *Den Splitter im fremden Auge, aber den Balken im eigenen Auge nicht sehen* 'бачити скалку у чужому оці, але не бачити колоди у власному' послужив наступний біблійний текст: "Was siehst du

aber den Splitter in deines Bruders Auge und wirst nicht gewahr des Balkens in deinem Auge?" (Mat 7:3, Schlachter Bibel);

в) на основі словосполучень і речень, які не мали у своїй основі переосмислення. Фразеологічний параболізм *auf guten (fruchtbaren) Boden fallen* 'упасти на добру (родючу) землю' був утворений на основі словосполучення з такого біблійного тексту: "Noch andere fielen auf den vortrefflichen Boden, und sie begannen Frucht zu tragen, dieses hundertfach, jenes sechzigfach, das andere dreißigfach" (Mat. 13:8, Neue-Welt Übersetzung der Heiligen Schrift). Цей біблійний текст – уривок із притчі про сіяча ("Parabel vom Sämann"), у якому вихідне словосполучення вживалося в прямому розумінні, але основа переосмислення була закладена контекстом вживання.

Такий спосіб утворення фразеологічних параболізмів досить поширений. Поясненням цього феномена є факт інакомовності самих біблійних текстів: хоча словосполучення і використані в біблійних текстах у своїх основних значеннях, контексти притч закладають основу подальшого фразотворення завдяки існуванню в їхніх рамках певних асоціативних схем і стереотипів.

III) Пареміологічні параболізми – крилаті вирази, різновид біблійних фразеологічних одиниць, які мають узагальнену завершену думку про певне явище дійсності, виражене у короткій лаконічній формі. Деякі мовні одиниці використовуються у німецькомовних газетах частіше як параболізми-слова, інші – як фразеологічні чи пареміологічні параболізми. Крилаті вирази об'єднані однією загальною властивістю – усі вони є індивідуально-авторськими зворотами і були зафіксовані в первинних контекстах. Надалі, завдяки наявності в них яскравих, неординарних, своєрідних думок, вони почали вживатися без своїх первісних контекстів і ставали надбанням широкого кола носіїв мови. Розширювалася частотність та сфера вживання і відбувалося перетворення індивідуальних авторських зворотів на крилаті вирази. Основною ознакою крилатого виразу є його зв'язок з тим чи іншим джерелом, а входження в мовний обіг і його тривалість є вже його реалізацією у мові (Лисенко, 2000). Крилаті вирази характеризуються різноманітністю синтаксичних конструкцій. Синтаксична структура цих одиниць не має своїх специфічних рис і може бути представлена простим або складним реченням, а також частиною складного або простого речення. Головною особливістю семантики цих одиниць є наявність у їхній структурі основного і додаткового змісту. Під основним змістом розуміється значення крилатого виразу, що впливає з його лексичного наповнення і граматичної структури,

тобто основний зміст складається зі значень словесних компонентів та структурного значення. На основний накладається додатковий зміст крилатого виразу, що може полягати в наявності авторських асоціативних зв'язків або якого-небудь переосмисленого, узагальнено-метафоричного значення, і, таким чином, загальне значення крилатого виразу складається з аплікації основного і додаткового значень (Лисенко, 2000). Наведемо поширені приклади: *Wer Sturm sät, wird den Wind ernten* 'посієш вітер, пожнеш бурю'; *Lass die Toten ihre Toten begraben* 'нехай мерці ховають своїх мерців'; *Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über* 'чим переповнене серце, про те говорять уста' та ін. (усього 12 одиниць).

IV) Також до біблійних параболізмів, реалізованих у німецькій мові, належать і більші уривки тексту, які прямо чи опосередковано відносяться до конкретних уривків із тексту Біблії (біблійних сюжетів, персонажів, фактів), або тексти цілих притч, про які мова вже йшла на початку статті.

Опрацювавши німецькомовний лексикографічний матеріал, нами було встановлено, що параболізми у сучасній німецькій мові:

1) беруть участь у формуванні порівняльно-метафоричних семантичних моделей та присвячені темам соціальних та міжособистісних стосунків;

2) позначають різні реалії матеріального та духовного життя людини (предмети, осіб, риси характеру людини, виходячи з її внутрішніх і зовнішніх якостей);

3) відзначаються символічним характером та вживаються в мові у складі фразеологізмів;

4) виявляють деактуалізацію ознаки, покладеної в основу внутрішньої форми та слугують вираженню понять переважно високого ступеня абстракції (Заповловський 2012: 81).

З огляду на зовнішню структуру ми розглядали однокомпонентні (які складаються з одного слова) та багатоконпонентні (складаються з двох та більше слів) параболізми. Подібна характеристика параболізмів відповідає сучасній практиці використання біблійних різнорівневих одиниць у німецькомовному публіцистичному тексті. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у квантитативному аналізі параболізмів, а також дослідженні функцій їхніх конкретних типів у публіцистичних текстах сучасної німецької мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Анненкова Н. М. Лингвостилистическая характеристика прозаической басни : дисс. ... кандидата филол. наук : 10.02.04 / Анненкова Н. М. – М., 1977. – 189 с.
2. Воронцова Т. И.

Композиционно-смысловая и семантическая структура текста баллады (на материале англо-шотландских баллад XVIII-XIX вв.) : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки” / Т. И. Воронцова – Л. : 1981. – 23 с.

3. *Заполовський М. В.* Німецькомовні біблійні інакомовлення : Особливості їх видів та функціонування / М. В. Заполовський // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2011. – Вип. 95 (2). – С. 206–210.

4. *Заполовський М. В.* Параболізми як реалізовані біблійні інакомовлення в німецькомовному публіцистичному тексті / М. В. Заполовський // Нова філологія : зб. наук. праць : [редкол. : В. М. Манакін, Г. Ф. Морошкіна та ін.]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2013. – № 56. – С. 117–120.

5. *Заполовський М. В.* Структурно-семантичні особливості біблійних інакомовлень у сучасній німецькій мові / М. В. Заполовський // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. пр. : [наук. ред. В. В. Левицький та ін.]. – Чернівці : Рута, 2012. – Германська філологія (Вип. 595 – 596). – С. 72–82.

6. *Ильина М. Е.* Структурно-семантические и композиционные особенности текста притчи (на материале американской литературы XVIII-XX веков) : дисс. ... кандидата филол. наук: 10.02.04 / Ильина М. Е. – Львов, 1984. – 190 с.

7. *Коваленко В. Я.* Современная новелла ГДР как тип текста в лингвистическом аспекте : дисс. ... кандидата филол. наук : 10.02.04 / Коваленко В. Я. – М., 1981. – 156 с.

8. *Лисенко О. М.* Дериваційні процеси у німецькій фразеології (на матеріалі фразеологічних біблеїзмів) : дис... кандидата филол. наук : 10.02.04 / Лисенко О. М. – К., 2000. – 222 с.

9. *Щерба В. П.* Лингвостилистическая и функционально-коммуникативная характеристика текста (на материале радиопьесы) : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки” / В. П. Щерба. – М., 1981. – 24 с.

10. *Яремчук І. М.* Німецькомовна притча у типологічному і лінгвостилистичному аспектах / І. М. Яремчук // Вісник Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна (Серія : Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов). – Харків : Вид-во ХНУ 2010. – Вип. 64 (№ 230). – С. 175–180.

11. *Blomberg C. L.* Interpreting the Parables / C. L. Blomberg. – Leicester : Apollos / Inter-Varsity Press, 1990. – 334 p.

12. *Brettschneider W.* Die moderne deutsche Parabel. Entwicklung und Bedeutung / W. Brettschneider. – Berlin : Schmidt Verlag, 1980. – 83 S.

13. *Büchman G.* Geflügelte Worte. Das Zitatenschatz des deutschen Volkes / G. Büchman. – Berlin : Haude. Speherschelche Verlagsbuchhandlung, 1898. – [19. Auflage]. – 771 S.

14. *Bultmann R.* Die Geschichte der synoptischen Tradition. – Vandenhoeck & Ruprecht Verlag, Göttingen 1995. – 452 S.

15. *Duden. Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik* / [bearb. von W. Scholze-Schublenrecht und W. Worsch]. – Berlin : Dudenverlag, 2008. – 959 S.

16. *Elm T.* Die moderne Parabel : Parabel und Parabolik in Theorie und Geschichte / T. Elm. – Darmstadt : Wilhelm Fink Verlag, 1982. – 351 S.

17. *Erlemann K.* Gleichnisauslegung [Ein Lehr- und Arbeitsbuch] / K. Erlemann. – Tübingen / Basel : Francke, 1999. – 320 S.

18. *Jülicher A.* Die Gleichnisreden Jesu / A. Jülicher. – [2. Aufl.]. – Mohr Verlag (Paul Siebeck). – Tübingen, 1910. – 971 S.

19. *Klauck H. J.* Allegorie und Allegorese in synoptischen Gleichnistexten / H. J. Klauck // Neutestamentliche Abhandlungen. – Münster 1978 – 410 S.

20. *Krauss H.* Geflügelte Bibelworte / H. Krauss. – München : Verlag C. H. Beck, 1993. – 276 S.

21. *Simrock K.* Die deutschen Sprichwörter / K. Simrock. – Stuttgart : Philipp Reclam, 1995. – 630 S.

22. *Via D. O.* Die Gleichnisse Jesu. Ihre literarische und existentielle Dimension / D. O. Via // Beiträge zur evangelischen Theologie (Bd. 57). – München, 1970. – 217 S.

23. *Weder H.* Die Gleichnisse Jesu als Metaphern. Traditions- und redaktionsgeschichtliche Analysen und Interpretationen / H. Weder. – Göttingen : Vandenhoeck und Ruprecht, 1978. – 312 S.

24. *Zimmerman R.* Parabeln – sonst nichts! Gattungsbestimmung jenseits der Klassifikation in 'Bildwort', 'Gleichnis', 'Parabel' und 'Beispielzahlung' / R. Zimmerman // Hermeneutik der Gleichnisse Jesu. – Mohr Siebeck Verl., 2008. – S. 383–419.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2013